



دانشگاه آزاد اسلامی
واحد نجف آباد

دانشکده هنر، معماری و شهرسازی
گروه معماری

روش تحقیق معماری

Research Methods in Architecture

شهاب کریمی نیا

مهرماه ۹۴

- ۱- مقدمه (کلیات، جایگاه، اهداف، انواع، لزوم انجام و اعتبارسنجی پژوهش علمی)
- ۲- تعاریف اصلی (علم، تئوری، فرضیه) - انواع منابع علمی
- ۳- پژوهش در معماری - انتخاب موضوع - عنوان تحقیق
- ۴- پیشینه تحقیق، ضرورت، اهداف، فرایند، منابع و ارزیابی آن
- ۵- بیان مساله تحقیق - پرسشهای پژوهش - اهداف تحقیق - چهارچوب پژوهش
- ۶- مدل تحلیلی تحقیق - فرضیه ها، انواع، ساختار و ماهیت آنها - مدلها و متغیرها - محدوده و محدودیتهای تحقیق
- ۷- انواع پژوهش از نظر ماهیت و روش انجام
- ۸- انواع روش پژوهش در معماری - رابطه نظریه با روش
- ۹- گردآوری اطلاعات
- ۱۰- آنالیز اطلاعات
- ۱۱- یافته های پژوهش، نتایج و پیشنهادات
- ۱۲- نگارش پروپزال
- ۱۳- نگارش پایان نامه
- ۱۴- نگارش مقالات
- ۱۵- استفاده از نرم افزارهای کتابخانه دیجیتال و آنالیز اطلاعات
- ۱۶- سخنرانی علمی

جلسه پنجم



مساله تحقيق، پرسشها و اهداف تحقيق، ضرورت انجام پژوهش،
چهارچوب نظری تحقيق

**Problem Statement, Research Questions, Research
Importance and necessity, Framework**

بیان مساله (Problem Statement)

مساله لزوما وضعیتی خراب یا غلط که نیاز به اصلاح فوری دارد نیست (اگرچه میتواند باشد) بلکه می تواند سوالاتی هم باشد که پاسخ به آنها به اصلاح و ارتقاء وضعیت موجود یاری دهد، بنابراین تعریف مساله:

(۱) موقعیتی بیانگر فاصله بین واقعیت موجود و وضعیت مطلوب ممکن در یک موضوع (اثر بخشی کم دوره های آموزشی، پایین بودن فروش یک محصول در بازار، کیفیت پایین پژوهشهای انجام شده در یک دانشگاه، پایین بودن انگیزه در دانشجویان یک دانشکده)

(۲) مانعی بر سر دستیابی به هدفی مشخص

(۳) بررسی موضوع و پدیده ای جدید که با تحولات اخیر بوجود آمده و نیاز به بررسی علمی و ریشه یابی دارد.

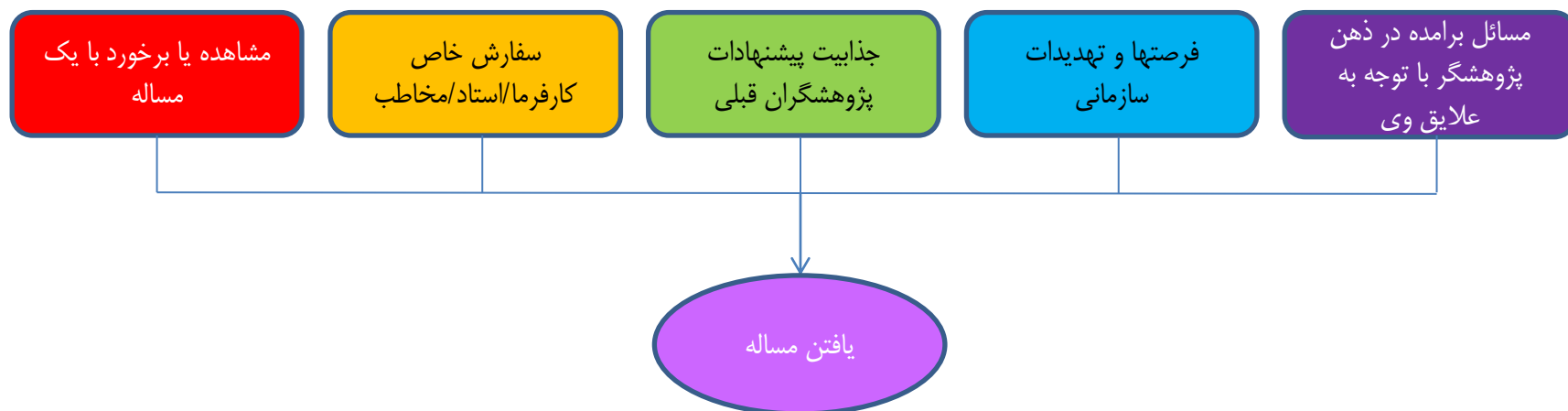
بعد از بررسی پیشینه تحقیق، میتوان مساله را از جایگاه گسترده و احتمالا مبهم خود محدودتر کرد.

یک پژوهش خوب علمی حتما بر بیان
مساله دقیق و علمی استوار است



راههای شناسایی مساله:

- ۱- شناخت خلاء موجود در پژوهشهای گذشته
- ۲- واقعیتهای توصیف و تبیین نشده
- ۳- فرصتها و تهدیدهای پیرامون یک مجموعه
- ۴- بهره گیری از پتانسیلها و جبران ضعفها



ویژگیهای بیان مساله دقیق و دارای اهمیت بررسی:

- ۱- صریح، واضح، روشن و محدود
- ۲- قابلیت استخراج و تدوین فرضیه از مساله
- ۳- قابلیت ارائه ادعاهای علمی و قابل آزمون
- ۴- حالت سوالی (یا خبری)
- ۵- تعمیم (بر پایه) نتایج پژوهشهای قبلی

بخشهای مساله تحقیق:

- الف) مقدمه (ورود به مساله و توجیه و استدلال برای ورود به آن)
- ب) تعریف مساله - مطلب اصلی (اهمیت مساله و ضرورت پرداختن به آن)، نتایج احتمالی با توجه روند برنامه ریزی شده تحقیق
- ج) تعریف مفهومی (همگانی و عمومی) و تعریف عملیاتی (دامنه ویژه از معنا و مفهوم تعریف شده توسط محقق)
- د) پرسشهای اساسی تحقیق (اکثر موارد در بخش جدا مطرح می شود)

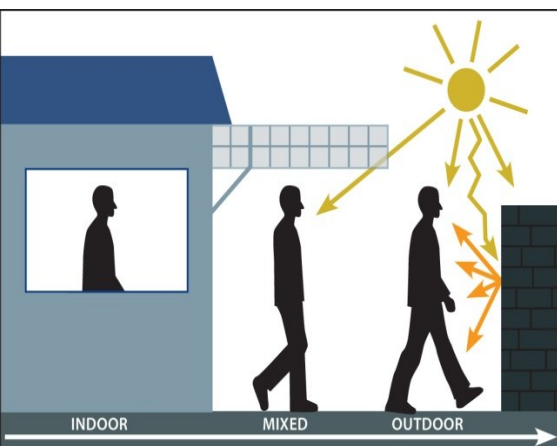


پرسشهای تحقیق:

(یکسان با مساله در بعضی منابع)

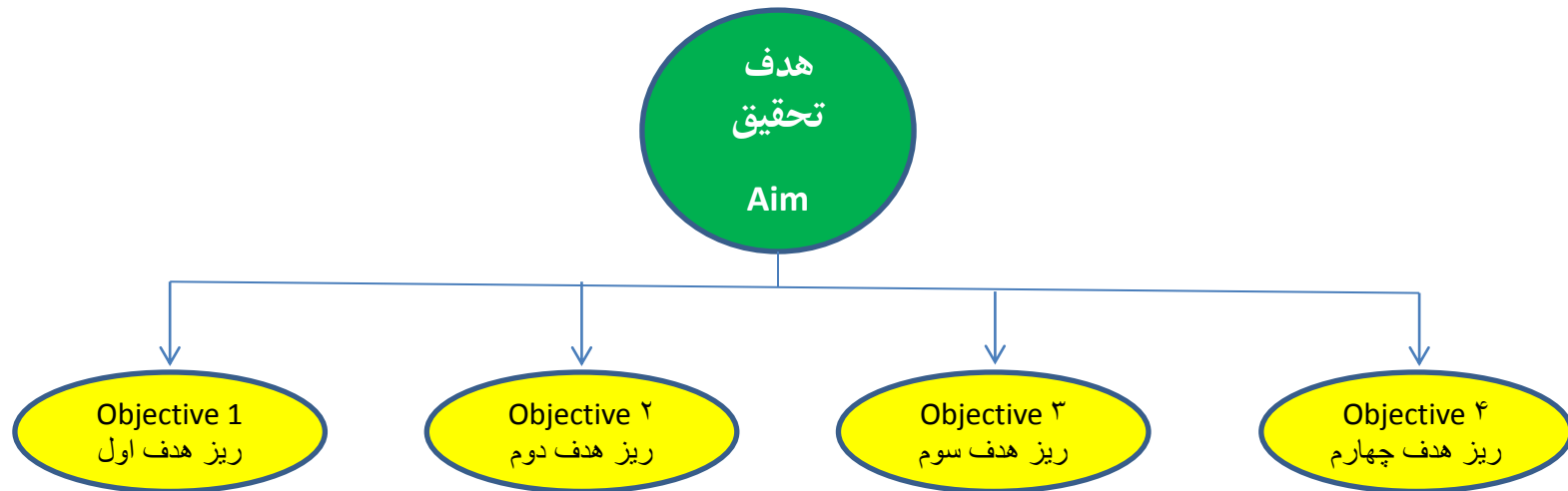
مساله واقعیتهی مشخص ولی پرسش ذهنی و بی تعلق به زمان و مکان
خرد کردن و شکستن مساله به تعدادی پرسش که نتایج تحقیق به آنها پاسخ می دهد.
سوالات همسنگ از نظر درجه اهمیت و وسعت پوشش (مثلا هر کدام ۲۰٪ مساله)
پوشش کل مساله با مجموع پرسشها
انواع پرسش:

- ۱- اکتشافی - توصیفی (چه و چگونه).... چگونگی گسترش معماری پست مدرن در ایران
- ۳- تبیینی - علت و معلولی (علت رخدادها یا رابطه علت و معلولی بین پدیده ها)
- ۳- رابطه ای (رابطه بین دو یا چند متغیر).... رابطه بین امنیت شغلی کارکنان و رشد سازمان
- ۴- تفاوتی (تفاوت سطوح متغیرها).... تفاوت بین فارغ التحصیلان دانشگاهی آزاد و دولتی در انتخاب شغل آینده
- ۵- پیش بینی (چه اتفاقی خواهد افتاد؟)
- ۶- تغییر و تحول (هدایت روند یک پدیده)
- ۷- ارزیابی (چه اتفاقی و چرا افتاده و آثار و پیامدهای آن چیست؟)



اهداف پژوهش

پژوهش برای رسیدن به اهدافی انجام می شود که در دل مساله آن پنهان است و باید آشکار شود (نتیجه تحقیق).



اهداف مطابق با پرسشهای تحقیق (تعداد و مفهوم) و بدون همپوشانی با هم

قابل حصول، صریح و روشن و قابل اندازه گیری

تدوین اهداف پژوهش شامل

- تعیین ارزش کمی موضوع
- روشنفکری در مورد موضوع
- تعیین علل احتمالی پدیده
- هدف کاربردی برای بکارگیری نتایج

در پژوهشهای کیفی ممکن است بجای پرسشها و فرضیه فقط اهداف بیان شود.

استفاده از افعال مناسب مثل «تعیین کردن، مشخص نمودن، مقایسه کردن،....»

اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

اهمیت تحقیق با بیان مساله مشخص می شود ولی بهتر است ضرورت انجام تحقیق جداگانه توضیح داده شود.

(۱) چرا ضرورت دارد؟

(۲) چرا در این مقطع زمانی (یا مکان)؟

(۳) چه تاثیری در پیشبرد علم بصورت کاربردی دارد؟

اهمیت تحقیق از دو جنبه:

الف) نظری – با توجه به دانش و ادبیات موجود (نگاه جدید و خلاقانه یا پرسشها و مساله مشابه ولی روشها و جامعه آماری متفاوت)

ب) کاربردی و اجرایی – تاثیر کاربردی در حل مسائل یا بهبود وضعیت



چهارچوب نظری پژوهش

برخورد با مساله و پرسشهای تحقیق:

- الف) استفاده از نظریه های دیگران (با قدری نوآوری) ← نظریه آزمایی
- ب) محقق خود نظریه ای ساخته و بیازماید ← نظریه پردازی
- نیاز به چهارچوب تحقیق در هر دو حالت (شبکه ای از مفهوم ها و متغیرها

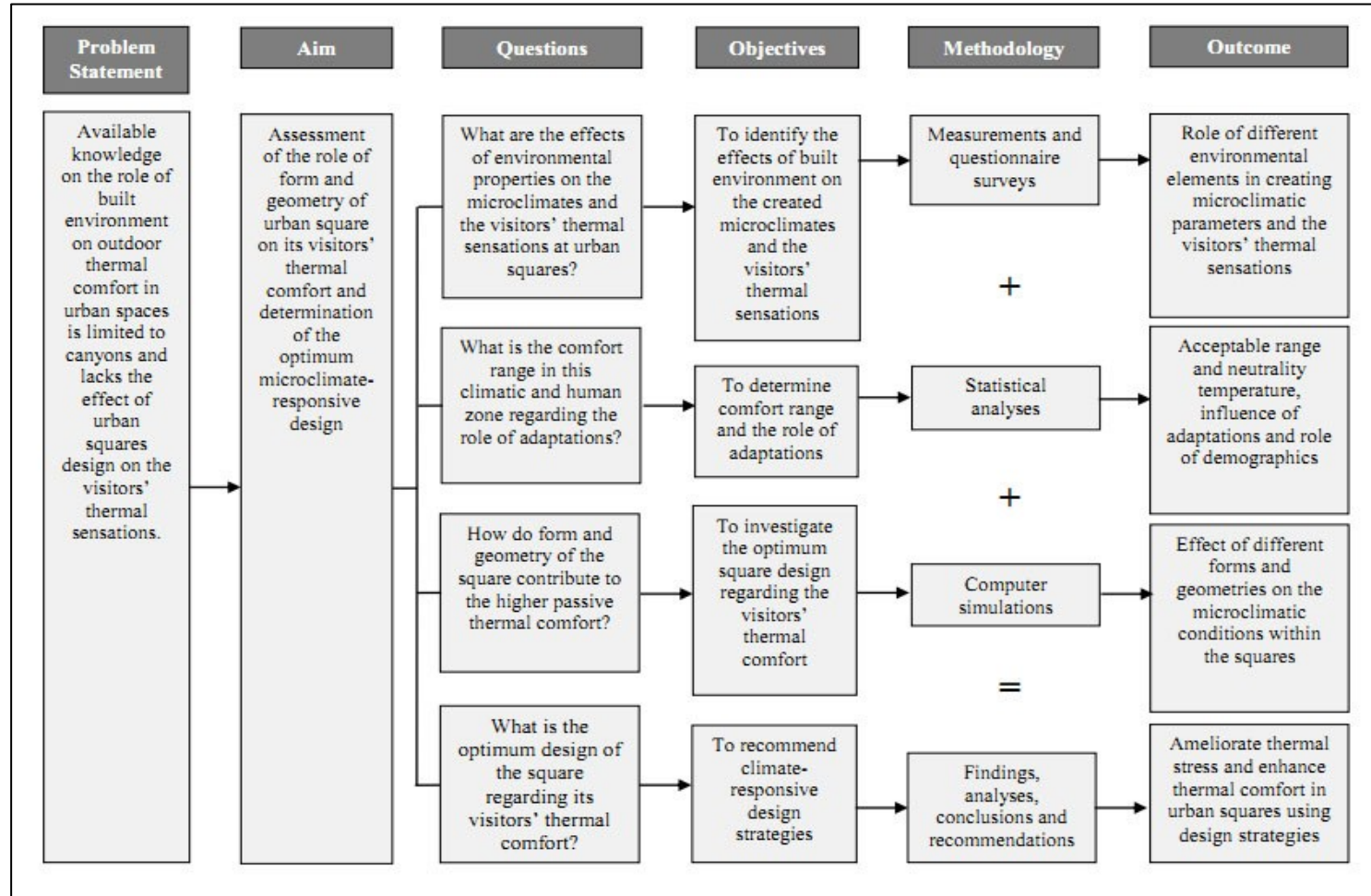
رابطه بین متغیرهای مستقل، وابسته، تعدیلگر (میانهم) و مداخله گر

ویژگیهای چهارچوب نظری دقیق:

- ۱) معرفی و نامگذاری دقیق و واضح متغیرها
- ۲) بیان چگونگی ارتباط بین متغیرها
- ۳) معرفی ماهیت و جهت رابطه ها و مثبت یا منفی بودن آنها
- ۴) امکان بازنگری دقیقتر در مساله



Research Framework



Thank You

